

# Opinie: Nieuwe kabinet is onversneden rechts met groene rand

V [volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-nieuwe-kabinet-is-onversneden-rechts-met-groene-rand~b138f5e0](https://volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-nieuwe-kabinet-is-onversneden-rechts-met-groene-rand~b138f5e0)

5 januari 2022

## Opinie

Het nieuwe kabinet heeft een ambitieuze groene agenda. Maar de echte pijn zit in de keuzen voor het bestendigen van de economische en fiscale ordening, waarvan de vermogenden meer profiteren dan de werkenden.

Hugo van Haastert 5 januari 2022, 17:01



*Woonprotest tegen de hoge huur en verkoopprijzen bij een aantal locaties in Bickerseiland, 2 oktober, Amsterdam. Beeld Joris van Gennip*

Het nieuwe regeerakkoord van Rutte IV staat boordevol ambitieuze plannen om de klimaatcrisis, de biodiversiteitscrisis en de woningnood te lijf te gaan. Met de plannen om broeikasgassen en stikstofuitstoot fors te reduceren is een knalgroen kabinet geboren. Ook ruimt het kabinet puinhopen op uit het eigen verleden, zoals rondom de toeslagen, het onderwijs, toegang tot de rechtsstaat en de vastlopende woningmarkt. Maar Rutte IV is ook onversneden rechts in zijn economische politiek: het kapitaal blijft de baas.

## Thunberg boven Piketty

Het nieuwe kabinet lijkt aanzienlijk meer onder de indruk van Greta Thunberg dan van Thomas Piketty. De groene agenda van het kabinet is ongekend. Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) grenzen de ambities aan het haalbare. Maar Nederland heeft dan ook wel een inhaalslag te maken, dus er is haast geboden. De reductie van broeikasgasuitstoot met 60 procent en van stikstof met 50 procent zal echter nog spannend worden.

Alleen als er grenzen worden gesteld aan de intensieve veehouderij en de groei van onze nationale luchthaven, naast de transformatie van grijze naar groene industrie, zal de ambitie haalbaar blijken.

Uit de doorberekening van de verkiezingsprogramma's bleek al dat de regeringspartijen het aantal vluchten willen terugbrengen met 10 tot 30 procent en de veestapel willen laten krimpen met 10 tot 40 procent. Het PBL heeft ook al gewaarschuwd dat een kleinere veestapel niet automatisch leidt tot meer biodiversiteit. Als consumenten (in Nederland en elders, want het merendeel van de veestapel is voor de export bedoeld) evenveel vlees en zuivel blijven consumeren, zal de veestapel elders in de wereld toenemen en deze kan daar mogelijk meer schade toebrengen aan de biodiversiteit, omdat natuur in andere landen vaak een hogere biodiversiteit kent.

## **Export van vervuiling**

---

Dit is een breder risico van de groene plannen van het nieuwe kabinet. Het is een goede zaak dat het kabinet de uitstoot van broeikasgassen en stikstof binnen Nederland wil terugbrengen. Dat is goed nieuws voor natuur en milieu, want van de oorspronkelijke biodiversiteit (flora en fauna) in ons land is nog maar 15 procent over. Maar het risico bestaat dat het probleem zich voor een groot deel zal verplaatsen naar het buitenland. Kortom: export van onze vervuiling.

De enige manier om dat te voorkomen, is als er mondiaal minder vervuilend gedrag wordt vertoond. Dus ook in het buitenland minder consumptie van vlees en zuivel en minder vliegen. In dat kader zou het goed zijn als er in Europees verband, te beginnen in Nederland, een vleestaks werd ingevoerd. Ook de inzet op groene alternatieven voor mobiliteit, zoals een hogesnelheidslijn (HSL) Oost naar Duitsland, zou daaraan bijdragen. Helaas zijn deze plannen niet terug te vinden in het nieuwe regeerakkoord.

## **Kapitaal boven arbeid**

---

Maar laten we nog eens stilstaan bij Thomas Piketty. Zijn analyse uit 2013 laat zien dat vermogens harder groeien dan de lonen van werkenden, waardoor economische ongelijkheid toeneemt en welvaart zich concentreert bij een selecte groep superrijken.

Piketty stelt als remedie voor om inkomen en vermogen progressiever te belasten. In Nederland hebben de linkse partijen dit vertaald naar voorstellen voor lagere belasting op de lage en middeninkomens, hogere belastingen op grote vermogens en een versnelde afbouw van de hypotheekrenteaftrek, die miljarden aan subsidie verleent aan de vermogensopbouw van huizenbezitters. Ook verhoging van het minimumloon naar 14 euro, fors meer dan het huidige minimumloon van onder de 10 euro, valt onder maatregelen in het straatje van Piketty, waarbij de positie van arbeid wordt versterkt ten koste van het kapitaal.

Wie het eens is met de analyse van Piketty, dat in een kapitalistische samenleving het kapitaal structureel in het voordeel is ten opzichte van arbeid, moet constateren dat het kabinet Rutte IV weinig moeite heeft met dit ongelijke speelveld.

## **Sociaal-liberale concessies**

---

Het nieuwe kabinet introduceert geen nieuwe vermogensheffingen en laat de bestaande vermogenssubsidie op koopwoningen intact. Het minimumloon wordt verhoogd met een paar dubbeltjes, maar niet naar 14 euro zoals linkse partijen bepleiten. En de belasting op arbeid, die in Nederland fors is, wordt slechts in beperkte mate verlaagd. Wie kijkt naar het verkiezingsprogramma van D66 en leest over een nieuwe belastingheffing op hoge vermogens, een radicale verlaging van de belasting op arbeid en het afbouwen van de hypotheekrenteaftrek begrijpt: hier hebben de sociaal-liberalen hun concessies gedaan.

Ook plannen van de linkse partijen om inkomen uit verhuurde woningen zwaarder te belasten (de uiterst sympathieke Prins Bernhardbelasting) zijn niet opgenomen in het nieuwe regeerakkoord. Maar dat is logisch. Zo blijft geld namelijk, vrijwel onbelast, stromen van arbeid naar kapitaal.

Tevens stroomt zo geld van jong naar oud. Want het zijn vooral de werkenden die belasting opbrengen om te betalen voor de zorg en de AOW van de oudere generatie. Een oudere generatie die haar opgebouwde vermogenspositie niet ziet worden aangetast, dankzij hun belangenbehartigers van VVD en CDA.

## **Ongelijkheid blijft**

---

Het nieuwe kabinet heeft een ambitieuze, groene agenda en die is het steunen waard. Het was echter nog beter geweest om de problemen bij de kern aan te pakken, namelijk het ontmoedigen van vervuilend gedrag en het belonen van duurzame consumptie.

Maar de echte pijn van het nieuwe kabinet zit in de keuzes voor het bestendigen van de economische en fiscale ordening. De rijken in onze samenleving, met vermogen en een woonhuis, profiteren meer van de welvaartsgroei in onze samenleving dan mensen die moeten rondkomen van hun arbeidsloon. Dit is de onderliggende oorzaak van ongelijkheid in ons land. En als het aan Rutte IV ligt, blijft het kapitaal nog wel even de baas.

*Hugo van Haastert is politicoloog.*

## **Nog even dit...**

---

In tijden van corona en complottheorieën is het belangrijker dan ooit om geïnformeerd te worden door een kwalitatieve nieuwsbron. De Volkskrant is zo'n bron; een gezaghebbend no-nonsense nieuwsplatform dat de actualiteit van alle kanten wil belichten. Niemand anders dan wij zelf bepaalt de agenda van onze redactie en wij zullen nooit buigen voor druk van buitenaf. Deze onafhankelijkheid maakt dat wij als geen ander in staat zijn voor u te achterhalen hoe de zaken echt in elkaar steken.

U leest de Volkskrant al voor 2,- per week.

Meer informatie  
Als abonnee inloggen

## Columns & Opinie

---

de ombudsman

---

